

ที่ ๖๒๔/๒๔๕๘

เรียน ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด (เว้นจังหวัดกาฬสินธุ์)
กรมที่ดินขอส่งสำเนาหนังสือตอบข้อหารือของจังหวัดกาฬสินธุ์มาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ดิน
ทราบและถือปฏิบัติ.

(ลงชื่อ)

เสริม ศาลิคุปต์

๒๑ ม.ค. ๕๘

(นายเสริม ศาลิคุปต์)

เลขานุการ ลงชื่อแทน

อธิบดีกรมที่ดิน.

ที่ ๕๒๔/๒๔๕๘

กรมที่ดิน

๑๘ มกราคม ๒๔๕๘

เรื่อง การแจ้งการครอบครองที่ดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์

อ้างถึง หนังสือด่วนมาก ที่ ๒๗๗๔๙/๒๔๕๗ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๔๕๗

ตามที่ได้อธิบายปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๕๗ ว่า ที่ดินตั้งต่อไปนี้จะอยู่ในลักษณะที่จะต้องแจ้งการครอบครองหรือไม่ ถ้าประเภทใดต้องแจ้งจะให้ผู้ใดเป็นผู้แจ้ง คือ

๑. ที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งหวงห้ามไว้ แต่ราษฎรบุกรุกเข้าไปครอบครองโดยพลการและตั้งหลักฐานอยู่ในที่นั้น
๒. ทิวติ ที่สำนักสงฆ์ ที่ธรมสงฆ์ และที่กลบป่า
๓. ที่ดินราชพัสดุ ซึ่งหน่วยราชการต่าง ๆ คุ้มครองอยู่ ที่โรงเรียน ที่ศาลเจ้า ที่ตงโรงพยาบาล นั้น

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วขอเรียนว่า เจตนารมณ์ของบทบัญญัติมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๕๗ มีความประสงค์ให้ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินแจ้งการครอบครองก่อนนายอำเภอท้องที่โดยไม่มีข้อยกเว้นอย่างใด ดังที่ได้ส่งแนบหนังสือตอบข้อหารือของจังหวัดเพชรบูรณ์มาให้ผู้ว่าราชการภาค ทุกภาค และผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดทราบทางปฏิบัติตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ ๖๔๔๖/๒๔๕๗ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๔๕๗ แล้ว โดยเฉพาะกรณีจังหวัดหรือไป-กรมที่ดินขอแจ้งให้ทราบทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. ที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งได้หวงห้ามไว้โดยชอบด้วยกฎหมายนั้น ผู้บุกรุกเข้าครอบครองย่อมไม่มีสิทธิอย่างใดที่จะนำมาใช้ยื่นต่อรัฐได้ แม้ผู้ครอบครองจะได้นำที่ดินเช่นนั้นไปแจ้งการครอบครองก็ไม่เกิดสิทธิขึ้นใหม่แต่ประการใด ฉะนั้น ผู้ครอบครองจึงไม่ต้องแจ้งการครอบครอง

๒. ที่วัด ที่สำนักสงฆ์ ที่ธรรมสงฆ์ ทั้งสามประการนี้แยกพิจารณา ดังนี้

(ก) ถ้าลักษณะของที่เหล่านั้นเป็นศาสนสมบัติกลาง กล่าวคือ เป็นทรัพย์สินของพระศาสนาซึ่งมีใช้ของวัดใดวัดหนึ่ง การแจ้งการครอบครองก็ตกเป็นหน้าที่ของกระทรวงวัฒนธรรมตามความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการ ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้มีการปรับปรุงใหม่ พ.ศ. ๒๔๙๕

(ข) ถ้าลักษณะของที่เหล่านั้นเป็นศาสนสมบัติของวัด กล่าวคือ เป็นทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง เจ้าอาวาสหรือเยาว์จักรของวัดนั้นแล้วแต่กรณี เป็นผู้แจ้งการครอบครองที่ดินตามความในมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๘๔

ส่วนที่กล่าวนั้นเป็นที่ยังมีผู้ถือแต่ผลประโยชน์ให้วัดหรือพระศาสนาเท่านั้น ฉะนั้นการแจ้งการครอบครองจึงตกอยู่กับเจ้าของเดิม เพราะที่เช่นนั้นมิใช่ศาสนสมบัติกลาง หรือศาสนสมบัติของวัดแต่ประการใด

(๓) (ก) ที่ดินราชพัสดุ นั้นถือว่า เป็นทรัพย์สินของทางราชการต่างกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินอื่น ๆ ต้องแจ้งการครอบครองโดยผู้มีหน้าที่ดูแลรักษา เช่น กรมธนารักษ์หรือสรรพากรจังหวัดหรือทบวงการเมืองที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้นแล้วแต่กรณี

(ข) ที่ศาลเจ้า ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมมหาดไทย ตามกฎเสนาบดีว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้า ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๖๓ ก็ต้องตกเป็นหน้าที่ของกรมมหาดไทยที่จะดำเนินการแจ้งการครอบครอง

(ค) ที่โรงเรียนและที่ตั้งโรงพยาบาลนั้น ถ้าเป็นที่ดินราชพัสดุ ก็ต้องดำเนินการตาม (ก) แต่ถ้าเป็นทรัพย์สินของทบวงการเมืองใด ก็ยอมตกเป็นหน้าที่ของทบวงการเมืองนั้นเป็นผู้แจ้งการครอบครอง.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ)

ศ. ไชยวัฒน์

(นายศักดิ์ ไชยวัฒน์)

อธิบดีกรมที่ดิน.